

souditi. Vždyť zaopatřovací požitky byly mu přiznány a vyměřeny za činnou službu vojenskou, již konal v c. a k. vojsku. Strana žalující nemůže tudíž svůj nárok ani jako *condictio sine causa* uplatňovati. Neboť předmětem takového nároku jest vrácení toho, oč byl žalovaný obohacen, pak-li hned předem tu nebylo právního důvodu k přijetí hmotného prospěchu nebo odpadl-li později právní důvod, aby si žalovaný ponechal to, co obdržel. Ani toho ani onoho předpokladu tu není. Právní důvod ku placení zaopatřovacích požitků byl ve sporném případě předem dán. Bylo jím usnesení mezinárodní likvidující komise ze dne 13. února 1919, na jehož základě vydán byl výnos likvidujícího ministerstva války ve Vídni. Právní důvod ten nezanikl, neboť není zákonného předpisu, podle něhož by žalovaný byl povinen vyplacené mu požitky vrátiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací důvod podle § 503 čis. 4 c. ř. s. není opodstatněn. Dovolatel jej provádí takřka doslovným opakováním právních vývodů svého odvolání, jež však byly vyvráceny již odvolacím soudem výstižně a správně, takže stačí odkázati dovolatele v této příčině na důvody uvedené na str. 4 a 5 napadeného rozsudku, jež dovolací soud schvaluje, ježto vyhovují stavu věci a zákonu. Pokud se v dovolání dovozuje, že žalovaný musil věděti, že nemá nárok na požitky od žalujícího státu, protože pro československou vojenskou správu služby nekonal a věděl, že jest jen nadporučíkem v z a l o z e a že mu sporné požitky nebyly vypláceny jako požitky služební, nýbrž jen prozatímně do konečné úpravy věci, — jest k tomu připomenouti, že i v tomto směru bylo již v napadeném rozsudku případně vyloženo, že zaopatřovací požitky byly žalovanému přiznány a vyměřeny likvidujícím ministerstvem války ve Vídni jen za činnou službu vojenskou, kterou konal v bývalém rakousko-uherském vojsku, a že je žalovaný přijímal bezelstně na základě výnosu likvidujícího ministerstva války ve Vídni v přesvědčení, že mu přísluší. Šlo tudíž o výplatu náhrad mimoslužebních a žalující stát je vyplácel žalovanému — jak sám přiznává také ještě v dovolání — v dohodě s likvidujícím ministerstvem války ve Vídni.

Čís. 12275.

Koupil-li hostinský hrací automat s tím, že trhová cena bude zaplácena »dle výběru« z automatu, aniž byla ujednána výše splátek nebo určitá doba splacení, nastala splatnost trhové ceny, jakmile prošla průměrná doba, ve které podle pravděpodobnosti mohlo býti hrou na automat vybráno tolik, by to postačilo k zaplacení trhové ceny. Hostinský byl povinen neprodlévati s používáním automatu a měl jej bezodkladně vyvěsiti k použití na přístupném místě v hostinské místnosti.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1933, Rv I 1416/31.)

Žalobce prodal žalovanému, hostinskému za 900 Kč hrací automat. Trhová cena měla být zaplacená »dle výběru z automatu«, aniž byla ujednána výše splátek neb určitá doba splacení. Žalobu o zaplacení kupní ceny pro procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: První soud bezvadně zjistil, že kupní cena za prodaný žalobcem automat zaplacená bude »dle výběru z automatu« a že splátky nebyly pevně stanoveny ani co do výše ani co do času. Kdežto však první soud dospěl k názoru, že jest posuzovati případ ten podle první věty § 904 obč. zák. a že musí žalobce pro neurčitost doby splatnosti vyčkati smrti žalovaného a držeti se jeho dědiců, soud odvolací nesdílí tento názor prvního soudu. Nejde ovšem o závazek ryze osobní, neděditelný ve smyslu druhé věty § 904 obč. zák., nýbrž podle názoru soudu odvolacího o závazek zvlášť vyjádřený výrazem »dle výběru z automatu«. Je nepochybné z celého stavu věci zjištěného prvním soudem, že žalobce prodal hrací automat žalovanému, který jest hostinským, k tomu účelu, by jej žalovaný choval ve svých hostinských místnostech přístupný pro obecnost ke hraní, nikoliv snad k tomu, by žalovaný jej odstranil na místo, kde by nebylo k němu přístupu a kde by se v něm nic nevydělalo. Tento účel právě jest vyjádřen v ujednání, že cena trhová bude splatná »dle výběru z automatu«. Bylo tudíž přímo sjednanou povinností žalovaného kupní cenu za koupený automat hraditi tím, že k tomu bude upotřebeno částek vybraných z automatu, pokud kupní cena nebude úplně zapravena. Soud tedy máje rozhodnouti, zda nastala splatnost kupní ceny za automat, měl postupovati podle obdoby třetí věty § 904 obč. zák., jako by bylo stanoveno, že placení se má státi podle toho, jak bude lze. To měl žalovaný umožniti splněním účelu, ke kterému mu byl automat prodán a dodán, totiž umístěním automatu v místnostech hostince tak, by obecnost automatu používala. Nebylo tudíž ponecháno vůbec na vůli žalovaného, zda a kdy bude chtíti platiti, nýbrž byl vázán úkolem, který kupní smlouvou o automatu na sebe vzal podle zásad poctivého obchodu, by totiž automat měl umístěný tak, by se přístroj podle výběru zaplatil. Bylo by pak věcí soudu, by lhůtu platební ustanovil podle slušného uvážení ve smyslu § 904 obč. zák. První soud nevezal za prokázáno, že by splatnost kupní ceny nastala do čtyř měsíců, jak jest na účtě uvedeno, nýbrž že automat měl býti splacen podle výběru. Také první soud zastává názor, že hra na automatu samozřejmě předpokládá, že automat bude pověšen na místě obecně přístupném. Žalobce dovolával se důkazu výsledkem stran o tvrzení, že do podání žaloby z automatu byla vybrána částka rovnající se kupní ceně, ale podle nepřisežné výpovědi žalovaného první soud vzal za prokázány opak. Ovšem zjistil, že žalovaný vrátil automat k opravě, když již bylo z něho vybráno to, co vybrali žalobcovi zástupci a že po vrácení opraveného automatu žalovaný jej již nevyvěšil. Tímto jednáním, které odporuje samozřejmému předpokladu, že automat bude pověšen na místě obecně přístupném, za kteréhož předpokladu byl také žalovanému prodán, žalovaný sám znemožnil další splácení automatu »dle výběru«, jak bylo ujednáno, aniž tím byl spro-

štěn závazku koupený automat zaplatiti. Jde nyní o to, zda za normálního předpokladu umístění automatu na vhodném místě byl v době vydání rozsudku zbytek kupní ceny za automat »dle výběru« již splatný čili nic. Žalovaný sám v dopisu z února 1928, jehož pravost jest nesporná, doznává, že 120 Kč z automatu vybral zástupce žalobcův, když automat u žalovaného asi měsíc visel na zkoušku. Docílil-li tedy za doby asi 1 měsíce výběr 120 Kč, bylo lze vším důvodem očekávat, že tak bude i na dále při náležitém umístění, ježto pro opačnou domněnku nebylo důvodů. Jest tedy míti za to, že automat by byl dle výběru, jak bylo sjednáno, mohl býti zaplacen v době přibližné asi 8 měsíců, hledíc ke zbytku kupní ceny (po odečtení 120 Kč) v částce 918 Kč. V důsledku toho žalovaný, který nic nezaplatil ani za sporu, měl až do vydání rozsudku dosti příležitosti umístiti automat na vhodném místě obecně přístupném a »dle výběru« cenu kupní úplně zaplatiti. Soud odvolací, řídě se důvody vhodnosti podle třetí věty odstavce § 904 obč. zák., má za to, že žalovaný, který ujednáním splacení »dle výběru« vzal na se závazek míti umístěný automat na místě obecnstvu přístupném, měl míti větší část kupní ceny splacenou již do podání žaloby, rozhodně však zbytek již v době před vydáním rozsudku, takže v době rozsudku v polovici prosince 1930 měla býti cena kupní při řádném dodržení smlouvy dávno splacena a nebylo tu již předčasnosti nároku, jehož se domáhal žalobce.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Výtka nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) není oprávněna. Nesporno jest z přednesu žalovaného, jak uvedl první soud, že žalovaný automat koupil, a zjištěno jest, že trhová cena měla býti zaplacená »d l e v ý b ě r u« z automatu, aniž ujednána výše splátek neb určitá doba splacení. Přisvědčiti jest shodnému názoru nižších soudů, že hra na automatu nutně předpokládá, by automat byl vyvěšen na místě obecnstvu přístupném. Bylo tedy, jak správně usuzuje odvolací soud, povinností žalovaného, by automat vyvěsil ve svých hostinských místnostech tak, by byl obecnstvu ke hraní přístupným, aby se mohla trhová cena vybrati. Tím, že žalovaný, jak nesporno, po vrácení opraveného automatu automat vůbec nerozbalil a nevyvěsil, čímž hraní znemožnil, znemožnil splacení trhové ceny »dle výběru«. Nastal případ, že doba splacení trhové ceny závisela na jednání dlužníka, které může odložit neb úplně opominouti, nicméně neměla doba splatnosti podle projevené vůle stran býti zůstavena čiré libovůli žalovaného. V takovém případě netřeba prodávati vyčkati úmrtí (§ 904 obč. zák.) dlužníkovou, nýbrž nastává splatnost trhové ceny, jakmile prošla lhůta přiměřená, by trhová cena mohla býti zaplacená. O takový případ jde i tuto. Splatnost trhové ceny za automat nastala, jakmile prošla přiměřená doba, ve které dle pravděpodobnosti mohlo býti hrou na automat vybráno tolik, by to postačilo k zaplacení trhové ceny. Žalo-

vaný byl povinen neprodlévati s používáním automatu, měl jej bezodkladně vyvěsiti k použití na přístupném místě v hostinské místnosti, neboť bylo úmyslem obou stran, by automatu bylo používáno a tím vytěžení tržové ceny bylo umožněno (anal. § 973 obč. zák.). Posoudil tedy v podstatě odvolací soud věc správně po právní stránce, i když nevhodně svůj názor opřel o třetí větu § 904 obč. zák. Určil-li tedy odvolací soud, řídě se zásadou slušnosti jako přiměřenou dobu po vybrání tržové ceny, dobu osmi měsíců, nepochybil, a nelze mu právem nic vytýkati v tom směru, ano stanovení doby té jest věcí volné soudcovské úvahy.

Čís. 12276.

Prohlásil-li dědic, přihlásivší se k pozůstalosti s dobrodiním inventáře, k pozůstalostnímu věřiteli, že veškeré závazky zůstavitele k němu sám vyrovná, jde o podstoupení vlastního osobního závazku dědice, nikoliv o podstoupení závazku jménem a v zastoupení pozůstalosti.

Dědic, jenž převzal podle § 1405 obč. zák. dluh pozůstalosti, má všechny obrany, které příslušely pozůstalosti proti věřiteli, jehož dluh byl převzat, v době ujednání o převzetí dluhu, nemůže však použití proti věřiteli obran, které mu jako dědici vznikly vyrovnáním uzavřeným napotom mezi pozůstalostí a ostatními pozůstalostními věřiteli.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1933, Rv I 1440/31.)

Žalující společnost domáhala se na žalované zaplacení pohledávky, ježto žalovaná prohlášením ze dne 11. září 1929 převzala dluh svého bratra Eduarda A-a u žalobkyně. V době tohoto prohlášení byl Eduard A. již mrtev. Dne 19. září 1929 bylo o jmění Eduarda A-a (jeho pozůstalosti) zahájeno vyrovnací řízení. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Jest řešiti otázku, zda se ujednáním ze dne 11. září 1929 skýtá věřiteli zvláštní výhoda a zda jest tato výhoda v souvislosti s vyrovnáním. Na tyto obě otázky odpověděl prvý soud kladně, odvolací soud však názor ten nemůže sdíleti. Z toho, že v čase prohlášení byl dlužník Eduard A. již mrtev a že za osm dní po prohlášení bylo o jeho jmění zahájeno vyrovnací řízení, nelze o sobě dovoditi, že ujednání bylo v souvislosti s vyrovnacím řízením o dlužníkově pozůstalosti. Vývody napadeného rozsudku v tom směru jsou jen domněnkami, nemajícimi ve zjištěných okolnostech základu. Ani názor prvního soudu, že ujednáním byla propůjčena zvláštní výhoda žalující straně podle § 47 vyr. ř. není ničím opodstatněn. Žalobce totiž tvrdil v první stolici a tvrdí i v odvolacím spisu, že žalovaná převzala jeho pohledávky za svým zemřelým bratrem, jde tedy o ujednání s věřitelem podle § 1406 obč. zák., žalobce sám ani netvrdí, že se za pohledávku zaručila nebo přistoupila k dluhu jako nový solidární dlužník. Z toho vyplývá, že podle § 1407 obč. zák. závazek žalované co do převzatého dluhu jest též jako závazek dosavadního dlužníka a že žalovaná může činiti námitky z právního poměru mezi věřitelem a dosavadním dlužníkem. Ostatně vyplývá ze samého obsahu prohlášení, že